

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavic University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation
State Research Institute (Poland)**

Кафедра рослинництва

**МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Актуальні напрями та проблематика у
технологіях вирощування продукції
рослинництва**

25 листопада 2025 року

**Полтава
2025**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ПОЛТАВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation State Research Institute
Department of Forage Crop Production

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва

Матеріали V Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

25 листопада 2025 року

УДК 631.5:631.8:633
ISBN 978-617-8466-56-5

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25 листопада 2025 року, м. Полтава). / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2025. 120 с.

У збірнику тез висвітлено результати досліджень, які присвячені сучасним аспектам із розв'язання проблемних питань в аграрній науці, зокрема біологізації рослинництва, інноваційним заходам у технологіях вирощування сільськогосподарських культур. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям агрономічної служби агроформувань різного виробничого напрямку.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Сергій ФЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Олександр ЛЕНЬ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку вченою радою ПДАУ, протокол № 5 від 23.12.2025

© Автори тез, включені до збірника, 2025

ЗМІСТ

Hanhur V.V., Vodianyuk O.V., Yeremko L., Staniak M.	7
Perennial legumes as a factor of soil fertility improvement	
Yeremko L., Staniak M., Czopek K., Stepień-Warda A.	9
The role of some elements of mineral nutrition in the formation of the productivity of sunflower as a valuable oil crop	
Hanhur V.V., Kalambet V.V., Chernysh M.R., Solianyuk V.A.	12
The formation of biometric parameters of sunflower hybrid plants of different maturity groups depending on the level of mineral nutrition	
Hanhur V.V., Hrechka M.O.	15
The effect of basic soil cultivation methods and seed inoculation on soybean crop weed infestation	
Логвиненко В.В., Штепа А.М.	18
Розвиток інтегрованих систем захисту в умовах зміни клімату	
Шакалій С.М., Маслівець О.	21
Формування продуктивного потенціалу сортів гірчиці в умовах Лісотепу	
Шакалій С.М., Воронько В.В.	25
Вплив агроекологічних факторів на формування структури врожаю кукурудзи	
Шакалій С.М., Кулик Є.І.	27
Вплив погодно-кліматичних чинників на якість насіння соняшника	
Сахно Т.В., Галаган О.О., Гордієнко М.Ю.	29
Оцінка ефективності етнофармакологічних рослинних екстрактів у технології насінництва кукурудзи	
Тараненко С.В., Дудка Є.О.	33
Землеробство на деградованих землях: шляхи відновлення продуктивності	
Зосимчук О.А., Павленко В.В.	36
Особливості підбору гібридів кукурудзи на осушуваних торфових ґрунтах західного Полісся	
Зосимчук М.Д., Поліщук О.С.	40
Особливості підбору сортів сої для вирощування в зоні західного Полісся	
Марініч Л.Г., Федоренко І.В.	43
Формування генеративних пагонів у стоколосу безостого залежно від сортових особливостей	
Марініч Л.Г., Комісарчук Я.А., Кочерга І.М.	46
Вплив сортових властивостей на формування врожайності гібридів кукурудзи	
Марініч Л.Г., Кошовий С.О.	48
Формування кормової продуктивності люцерни залежно від сортових особливостей	
Марініч Л.Г., Максимов А.С., Орищенко К. Р.	50
Вплив норми висіву та способів сівби на формування насінневої продуктивності стоколосу безостого	

Шакалій С.М., Тутка Т.	52
Вплив агрометеорологічних факторів на урожайність кукурудзи	
Циганков Р.О., Черних С.А., Лемішко С.М.	54
Ефективність застосування інсектецидів для зниження популяції колорадського жука на посівах баклажану в зоні північного Степу України	
Ярчук І.І., Мельник Т.В., Мешко Р.Г., Любович О.А.	56
Ефективність дії фунгіцидних препаратів за умов низьких температур	
Шакалій С.М., Брехунцова О.	60
Проблематика вирощування нішової культури спельта в Україні	
Мицик О.О., Звєгінцев О.С., Ніколасв А. О.	62
Особливості оцінки та стабілізації родючості агрогенних ґрунтів схилів в умовах північної підзони Степу України	
Мешко Р. Г., Ярчук І. І.	64
Оптимізація живлення озимої пшениці при комплексному використанні мікро та макро добрив	
Бондаренко О.В.	66
Вплив рівня мінерального живлення на продуктивність кукурудзи розлусної	
Барат Ю.М., Брехунцова О.А.	68
Особливості технології вирощування лохини	
Локойда К.І.	71
Кількість плодів на рослині за різних технологічних способів вирощування гібридів F ₁ кавуна	
Сергієнко М.Б.	76
Новий конкурентоздатний гібрид кавуна Кіродар F ₁	
Філоненко С.В., Манашина Д.В., Холодняк І.Л.	80
Насіннева продуктивність висадків буряків цукрових за оптимізації застосування стимуляторів росту	
Філоненко С.В., Калашник Д.К., Самойленко В.О.	83
Оптимізація технології вирощування буряків цукрових за рахунок впровадження інноваційних заходів	
Філоненко С.В., Калуцький Є.О.	86
Аналіз ефективності способів основного обробітку ґрунту за вирощування буряків цукрових	
Рибальченко А.М.	91
Стійкість сої до грибів роду <i>Fusarium Link</i>	
Yeremko L.S., Rudenok V.O., Hospodynko A.S.	93
The effect of mineral elements on sunflower seed yield	
Yeremko L.S., Semenov D.R., Shevchenko B.Iu.	95
The effect of biological and mineral fertilizers on the biological productivity of grain sorghum varieties of different maturity groups	
Yeremko L.S., Rudenok O.O., Sviatetskyi V.A., Kramarenko K.E.	97
The effect of biological fertilizers and microelements on soybean yield	

Дзигал Є.В.	100
Вплив біорегуляторів у суміші з КАС на продуктивність сортів пшениці м'якої озимої	
Марініч Л.Г., Баган А.В., Даценко Б.А.	103
Вплив строків сівби на формування урожайності ріпаку озимого	
Юрченко С. О., Сіренко Д. Т.	105
Перспективи вирощування сортів гороху	
Юрченко С. О., Литвин Н.Л., Гнилосир П.М.	107
Вплив терміну зберігання насіння на урожайність сортів сої	
Юрченко С. О., Павленко М. В., Хоменко М. М.	109
Вплив біостимулятора росту на формування урожайності гібридів огірка посівного в умовах захищеного ґрунту	
Юрченко С. О., Макаренко О.А.	111
Сортові та адаптивні особливості гібридів кукурудзи як чинник стабільної врожайності в умовах змінного клімату	
Ласло О.О., Горошко Н.М.	114
Вплив системи удобрення на продуктивність ранньостиглих гібридів кукурудзи	
Бобрун О. Ф., Шокало Н.С.	116
Соя як стратегічна культура: сучасні підходи до вирощування та підвищення врожайності	
Бараболя О.В., Прудкий Т.А.	118
Вплив погодних умов на формування якості та лежкості бульб картоплі	

10.32851/2226-0099.2020.115.6.

3. Каменщук Б.Д. Шляхи підвищення ефективності вирощування кукурудзи. *Агроном*, 2023. № 4(82). URL: <https://www.agronom.com.ua/shlyahy-pidvyshhennya-efektyvnosti-vyroshhuvannya-kukurudzy/>.

СОЯ ЯК СТРАТЕГІЧНА КУЛЬТУРА: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИРОЩУВАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЙНОСТІ

Бобрун О. Ф., здобувач СВО магістр ННІ агротехнологій, селекції та екології
Шокало Н.С., доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к.с.-г.н, доцент
Полтавський державний аграрний університет

Сою вважають стратегічно важливою культурою, оскільки вона відіграє ключову роль у забезпеченні продуктів харчування рослинним білком та олією. У 2003 році світове виробництво сої становило 189,2 млн т, а до кінця 2015 року обсяги виростили до 268,8 млн т. За останні п'ять років урожайність сої в Україні збільшилася до 1,95 т/га. Сьогодні Україна є провідним виробником цієї культури в Європі та входить до сімки найбільших експортерів у світі [1].

Потенціал продуктивності сої насамперед визначається її генетичними особливостями. Для повної реалізації цього потенціалу необхідні оптимальні умови доквілля, що трапляється нечасто. На врожайність впливають не лише сортові характеристики, а й система обробітку ґрунту, його фізико-хімічні властивості, норми висіву, рівень удобрення, ступінь забур'яненості, поширення хвороб і шкідників, а також агрометеорологічні умови впродовж вегетації [2].

У сучасному рослинництві сорт є найдоступнішим та економічно вигідним засобом підвищення врожайності. У світовій практиці сортові особливості визначають 30–60% потенційного врожаю. Водночас навіть високопродуктивні сорти здатні повністю проявити свої можливості лише за умов, максимально наближених до оптимальних. Найбільш перспективними вважають сорти, що поєднують високу врожайність, пластичність та стійкість до різних технологічних прийомів.

Під час добору сорту враховують продуктивність, тривалість вегетації, стійкість до вилягання, осипання, хвороб та шкідників. У зонах достатнього зволоження чи за умов зрошення важливою є й стійкість рослин до перезволоження, а в посушливих регіонах – до нестачі вологи. Тобто сорт має бути адаптований до конкретних ґрунтово-кліматичних умов [3].

Тип обробітку ґрунту обирають з урахуванням кліматичних і ґрунтових характеристик, а також стану агроєкосистеми, зокрема рівня забур'яненості. Найпоширенішими технологіями вирощування сої є класичні, поверхневі (з оборотом пласта й без нього) та нульові системи.

Одним з визначальних чинників формування врожайності є правильно встановлена норма висіву. Її оптимізація дозволяє зменшити витрати, адже насіння є однією з ключових статей собівартості. Сівбу проводять за прогрівання

грунту на глибині загортання до 12–14°C, у період з 20 квітня до 10 травня. Надто ранній або запізнілий висів підвищує ризик ураження насіння хворобами та знижує польову схожість. Затримка сівби на 10 днів зменшує врожайність у середньому на 2,5 ц/га, на 20 днів – на 5,1 ц/га, а на 30 днів – на 7 ц/га. Глибина висіву становить 2–6 см: менша глибина забезпечує швидший старт розвитку та інтенсивне формування кореневої системи, тоді як глибший висів краще підходить для крупнозернових сортів. Нерівномірність загортання насіння є однією з головних причин нерівних сходів і зниження врожайності [4].

Важливим елементом вирощування сої є її удобрення. Оскільки культура винесенням забирає значні обсяги поживних речовин, система удобрення має бути збалансованою з урахуванням сортових особливостей і ґрунтово-кліматичних умов. Одним з перших заходів є передпосівна обробка насіння мікроелементами, зокрема бором, молібденом і кобальтом, які забезпечують ефективну роботу бульбочкових бактерій та фіксацію азоту. Позакореневе підживлення мікроелементами сприяє підвищенню потенційної продуктивності, покращує фотосинтетичну активність, зменшує осипання зав'язі та абортівність квіток.

Прояв основних кількісних і якісних ознак сої формується протягом усієї вегетації, а погодні умови суттєво впливають на її ріст і розвиток. Соя є теплолюбною культурою: оптимальна температура проростання насіння становить 12–14°C, а інтенсивного росту – 18–22°C. За температури 15°C і нижче розвиток сповільнюється, а у фазах цвітіння та формування бобів культура стає особливо чутливою до дефіциту тепла.

Соя потребує інтенсивного освітлення, особливо в нижньому ярусі, де закладається основна частина врожаю. Надмірне загущення спричиняє жовтіння та відмирання нижніх листків, опадання бутонів і квіток, тоді як зріджені посіви призводять до надмірного розгалуження й втрат бобів під час збирання.

Соя також є вологолюбною культурою: за вегетацію вона споживає у 4–5 разів більше води, ніж пшениця. Надлишкове зволоження, особливо на ранніх етапах, пригнічує роботу бульбочкових бактерій. Найбільша потреба у воді виникає у період цвітіння та наливу бобів, який є критичним щодо забезпечення вологою. До ґрунтів соя висуває високі вимоги: вони мають бути родючими, добре дренованими та з реакцією, максимально наближеною до нейтральної [5].

Забур'яненість посівів істотно впливає на ріст, розвиток та урожайність сої. Конкуренція бур'янів призводить до зменшення продуктивності та погіршення якості продукції, а тому контроль небажаної рослинності є ключовою складовою інтегрованої системи захисту.

Строки сівби також мають вирішальне значення. Єдиного універсального підходу немає, однак оптимальним вважається висів за температури ґрунту 12–14°C. У більшості регіонів України роботи розпочинають, коли температура на глибині загортання насіння досягає 10°C, а середньодобові показники становлять 10–12°C. Орієнтовні календарні строки – друга половина квітня – перша половина травня. Регулюючи строки в допустимих межах, можна оптимізувати

забезпечення рослин теплом і сонячною радіацією та частково компенсувати дію неконтрольованих природних факторів [4].

Бібліографічний список

1. Кириченко В. В., Рябуха С. С., Кобизєва Л. Н., Посилаєва О. О., Чернишенко П. В. Соя (*Glycine max* (L.) Merr.): монографія. НААН України, Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва . Х., 2016. 400 с.
2. <https://www.yara.ua/crop-nutrition/soybean/increasing-soy-bean-yield/>
3. [file:///C:/Users/Asus/Downloads/13666-31717-1-PB%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Asus/Downloads/13666-31717-1-PB%20(2).pdf)
4. <https://kurkul.com/spetsproekty/636-viroschuvannya-soyi-za-klasichnoyu-tehnologiyeyu>
5. <https://buklib.net/books/34358/>

ВПЛИВ ПОГОДНИХ УМОВ НА ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ТА ЛЕЖКОСТІ БУЛЬБ КАРТОПЛІ

Бараболя О.В. к.с.-г.н., доцент

Прудкий Т.А. ЗВО доктора філософії

Полтавський державний аграрний університет

Картопля належить до найважливіших і найпоширеніших сільськогосподарських культур України. Найбільші площі її посівів (приблизно 25–35% усіх орних земель) зосереджені переважно в Поліській та Лісостеповій зонах. Ця культура має велике значення для харчування людини, адже її бульби є універсальним продуктом, що широко використовується у повсякденному раціоні. Вони містять значну кількість поживних речовин і є одним із головних джерел вітаміну С. Варто відзначити, що саме молода картопля має вищий вміст цього вітаміну порівняно зі зрілими бульбами. Крім того, у картоплі містяться вітаміни групи В, а також каротиноїди. Добова норма споживання бульб на рівні 300–400 грамів здатна покрити близько половини добової потреби людини у вітаміні С.

Процес вирощування картоплі досить складний і трудомісткий, оскільки ця культура є вибагливою до умов навколишнього середовища. Водночас попит на неї постійно зростає, і тих обсягів виробництва, які були характерними 10–15 років тому, нині вже недостатньо, щоб повністю задовольнити потреби населення.

В Українському гідрометеорологічному інституті створено систему «Погода – Урожай», яка використовується для аналізу впливу вологісно-температурного режиму на формування врожайності та для прогнозування її рівня [17]. Крім того, на основі теорії максимальної продуктивності посівів розроблено модель, що дає можливість оцінювати агрокліматичні умови